

Claudie Gallay: Odottamaton kauneus

[PM/30 ADMIN](#)

Luumu vai sitruuna – RIITTA VAISMAA (13.6.2019)

Jeannen arki sujuu yllätyksettömänä. Päivät ja viikot toistuvat muuttumattomina, aina saman kaavan mukaan niin kotona kuin puuduttavan yksitoikkoisessa työssä postivirkailijana. Aviomies tuo joka tiistai vaimolleen macaronleivoksen. Kun yksi tiistai jää välistä, päänvaivaa tuottaa, miten mies mahtaa ratkaista aina samanlaisena toistuvan leivosten makujärjestyksen. Onko luumun vai sitruunan vuoro? On hankalaa, kun asiat eivät kulje tuttua rataansa.

”Jeannen elämä oli rauhallista, onnellista ja säännöllistä. Aamut illat. Päivät. Ne eivät paljoa vaihdelleet.

Yleensä:

Maanantaisin hän kävi uimassa.

Tiistai oli macaronleivosten päivä.

Keskiviikko ostos- ja siivouspäivä.

Torstaisin hän kävi kirjastossa.

Perjantaisin he kävivät ystävien kanssa elokuvissa.

Viikonloppuisin tytöt kävivät kotona.

Sunnuntaisin lounas maalla.

Jeanne repäisi irtolehtikalenterista päivän. Niin hän teki. Joka aamu. Hän irrotti ohuen lehden. Teki sen aina ensimmäiseksi. Päivät olivat mustia lukuun ottamatta sunnuntaipäiviä, jotka olivat punaisia.”

Claudie Gallayn romaanin *Odottamaton kauneus* päähenkilö Jeanne ja tämän mies Rémy ovat tuttuja jo kouluajoilta. Rémy on töissä kaupan varastolla, hän valmentaa jalkapallojoukkuetta ja rakastaa vaimonsa ja kaksostyttöjen lisäksi remontointia. He asuvat pikkukaupungissa, lähin suurempi kaupunki on Lyon, missä tyttäret opiskelevat. Pariskunta ei ole järin varakas mutta ei köyhäkään. Aina uudet remonttikulut siirtävät suunnitelmissa siintävää Kreikan saaristolomaa vuosi vuodelta eteenpäin.

Rémy on elämänsä hyvin tyytyväinen. Jeanne kaipaa jotakin, mutta ei tiedä itsekään mitä. Hän havahtuu postilaatikon tekstiin: herra ja rouva Rémy Savoie. Sama lukee kaikissa virallisissa papereissa. Eikö hänellä ole edes nimeä, onko hänestä tullut Rémy?

Jeanne on kotoisin pientilalta aivan asuinkaupunkinsa lähetyviltä. Hänellä on problemaattinen suhde isäänsä. Perheen ensimmäinen lapsi on ollut kuolleena syntynyt poika. Myöhemmin on syntynyt vain tyttöjä, isän mukaan pelkkiä rakoperseitä. Jeanne on vanhimpana tyttärenä saanut pahimmin tuntea isän ylenkatseen, jota ei helpota se, kun kaikki lapsenlapsetkin kuuluvat samaan rakoperseiden joukkoon. Vaikka suhde äitiin ja etenkin mummoon on lämmin ja läheinen, isän suhtautuminen on johtanut jo lapsena ja nuorena tavallaan nimettömyyteen. Isän äkillinen kuolema saa Jeannen mielen myllerrykseen.

Jeanne ja Rémy käyvät joka sunnuntai maatilalla lounaalla. Ruoka on joka kerta samaa, ja joka kerta aterian lopuksi Jeanne tiskaa. Maatilalla asuvan Jeannen sisaren tytär Zoe kuuluu *Odottamattoman kauneuden* kiinnostavimpiin henkilöihin. Tyttö on ilmeisesti autistinen tai lievästi kehitysvammainen. Hän elää omissa maailmoissaan. Jeannen hän päästää lähelleen, ja tyttö on Jeannelle tärkeä.

Jeanne on ollut koulun kuvaamataidon tunneista lähtien kiinnostunut serbialaissyntyisestä performansitaiteilijasta Marina Abramovićista. Hän seuraa taiteilijan elämää netin kautta ja kirjoittaa tälle kirjeitä. Abramović on tehnyt rajujakin performansseja, haavoittanut itseään ja alistunut kuoleman vaaralle. Monissa ja etenkin tuoreimmissa performansseissa on kuitenkin jotakin hyvin staattista. Taiteilija istuu

paikallaan, katsojat jonottavat vuoroaan saadakseen vain katsoa häntä ja liikuttuvat silti syvästi. Staattisuuden voi nähdä rinnastuksena Jeannen elämään, liikutuksen siihen, mikä Jeannelta puuttuu.

Keski-ikäisen rouvan elämässä on toinenkin elämään jännitystä tuova harrastus. Hän seuraa työpäivän jälkeen tuntemattomia ihmisiä pikkukaupungin kaduilla. Hän ei koskaan seuraa samaa ihmistä kahta kertaa. Paitsi kerran. Tuntemattomassa mieheissä on jotakin tuttua, jotakin puoleensa vetävää. Niinpä Jeanne tekee poikkeuksen, vaikka hänen elämäänsä poikkeukset eivät kuulu, ja lähtee seuraamaan miestä toistamiseen aina kenkäkauppaan saakka. Mies tunnistaa Jeannen. Hän osoittautuu Jeannen nuoruudenrakkaudeksi. Martin on kaupungissa entisöimässä läheisen linnan kappelia.

Jeanne ei voi kuvitella ryhtyvän uuteen suhteeseen. Sähköpostit ja tekstiviestit alkavat kuitenkin kulkea. Jeannen täytyy piilotella puhelintaan, koska hänelle eivät ole koskaan soittaneet muut kuin Rémy ja tyttäret. Lopulta käy, kuten arvata saattaa: Jeanne ja Martin viettävät kolme kiihkeän rakkauden päivää. Martinin seuraava työkohde on Japanissa, minne hän pyytää Jeannea mukaansa. Jeanne valitsee tutun ja turvallisen elämän ja Rémy'n rakkauden.

Jonkin verran itsenäisyyttä Jeanne on kuitenkin oppinut. Hänelle tulee tilaisuus päästä Pariisiin tapaamaan ihaillemaansa Marina Abramovića. Hän lähtee Pariisiin yksin, mitä Rémy'n on lähes mahdoton ymmärtää. Rémy ei haluaisi matkustaa minnekään ilman Jeannea. Marinan tapaaminen on elämys. Kotona on vastassa Rémy'n rakkaus.

Gallayn ilmaisu on tyylikkään niukkaa. Se on ilmavaa, kepeän tuntuista. Titia Schuurmanin suomennos tuntuu onnistuneesti ranskalaiselta. Onko *Odottamaton rakkaus* kepeä ihmissuhderomaani vai syvälinen ihmismielen tutkielma? En ota ankarasti kantaa kumpaankaan suuntaan. Ensimmäiseksi suomennetun *Tyrskyt*-romaanin veroiseksi *Odottamaton rakkaus* ei yllä.

Ranskalainen Claudie Gally (s. 1961) on julkaissut 10 romaania. Näistä kolme on suomennettu: *Tyrskyt* 2010, *Rakkaus on saari* 2011 ja *Odottamaton kauneus* 2019. Kaikkien kolmen suomentaja on Titia Schuurman. Gally toimii kirjailijantyön ohella luokanopettajana.

Claudie Gally: *Odottamaton kauneus* (La beauté des jours). Suom. Titia Schuurman. WSOY 2019. 383 s.

Riitta Vaismaa on kirjallisuuskriitikko